

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
The Development Guidelines for the School Internal Quality Assurance under
Office of the Vocational Education Commission in the Northeastern Region

รัตนารณ์ จันทนา* และ วานิช ประเสริฐพร**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*,**

Rattanaporn Jantana* and Vanich Prasertphon**

Faculty of Education Northeastern University*,**

Corresponding author E-mail: Rattanaporn@mvc.ac.th

(Received: April 22, 2024; Revised: May 9, 2024; Accepted: May 13, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) สร้างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 612 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีค่าความสอดคล้อง (IOC) 0.50-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ค่ามัธยฐาน และพิสัยควอไทล์

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย (1) ด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (2) ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (3) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด (4) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (5) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง (6) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และ (7) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5 แนวทาง (2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7 แนวทาง (3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5 แนวทาง (4) ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5 แนวทาง (5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6 แนวทาง (6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด และ 5 แนวทาง และ (7) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง 5 แนวทาง 3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์
อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, อาชีวศึกษา

Abstract

This research seeks to 1) examine the current state, ideal conditions, and requirements for the advancement of internal quality assurance operations; 2) formulate development guidelines for internal quality assurance operations; and 3) assess the effectiveness of these development guidelines within the Office of Vocational Education Commission. The sample group comprised 612 individuals, including administrators and teachers, who were selected via simple random sampling. A 5-level rating scale questionnaire was employed, which assesses five levels and demonstrates an item-objective congruence (IOC) index ranging from 0.50 to 1.00, with a reliability coefficient of 0.96. The statistical methods employed for data analysis included mean, standard deviation, median, and interquartile range.

The research results reveal that: 1) The current situations of developing internal quality assurance operation, in overall, was rated at a moderate level, the desirable conditions of developing internal quality assurance operation, in overall, were rated at the highest level, needs for developing internal quality assurance operation, in overall, consisted of (1) the aspect of monitoring performance to meet the quality according to educational standards, (2) the aspect of evaluating and auditing educational quality within schools, (3) the aspect of preparing self-evaluation report to the department, (4) the aspect of preparing development plans of educational management for schools focused on quality according to educational standards of schools, (5) the aspect of improving and developing educational quality from self-evaluation report, (6) the aspect of operation according to educational quality development plan of schools and (7) the aspect of setting educational standards of schools. The development guidelines for internal quality assurance operations encompass (1) five guidelines for establishing educational standards for schools, (2) seven guidelines for formulating educational development plans that prioritize quality in accordance with these standards, (3) five guidelines for crafting development plans for educational management that align with quality standards, (4) five guidelines for evaluating and auditing educational quality within schools, (5) six guidelines for monitoring performance to ensure compliance with quality standards, (6) five guidelines for preparing self-evaluation reports for the department, and (7) five guidelines for enhancing and developing educational quality based on self-evaluation reports. The evaluation results of the development guidelines for internal quality assurance operations under the Office of Vocational Education Commission in the northeast region indicated that the appropriateness, feasibility, and utility of the guidelines were rated at the highest level across all dimensions.

Keywords: The Development Guidelines, The School Internal Quality Assurance,
Vocational Education

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การยกระดับคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาถือว่าเป็นภาระที่จำเป็นอย่างยิ่งของสถาบันทางการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นภารกิจสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ ถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ในบทบาทของการควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา ดังจะเห็นความสำคัญได้จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานโดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้เป็นกลไกในการพัฒนาคูณภาพและมาตรฐานประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” ซึ่งเป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนาติดตามตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัดและ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประเมินโดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)” หรือเรียกชื่อย่อว่า “สพศ”(สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560)

การประกันคุณภาพการศึกษายังบรรจุไว้ในแผนระยะยาว จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาโดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งมีสาระเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติและไม่เป็นภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับ และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตลอดจนส่งเสริมการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติ การตรวจสอบติดตาม เพื่อปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงต้องไม่ยุ่งยาก ไม่เป็นภาระและต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

จากการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของวิทยาลัยฯ ยังขาดความต่อเนื่อง บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบส่วนใหญ่ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดำเนินการโดยหัวหน้างานผู้ที่รับผิดชอบและสถานศึกษาจะดำเนินการหรือเก็บข้อมูลในช่วงที่ใกล้จะประเมินหรือต้องการส่งรายงานข้อมูลเท่านั้น ฉะนั้นผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อันจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้แสดงหลักฐานคุณภาพการศึกษาตามบริบทสถานศึกษาของตนเองอย่างแท้จริง มีประสิทธิภาพและดำเนินการอย่างมีความสุข ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงต้องการศึกษาถึงความสำคัญที่จะหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาวិจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่จะส่งผลต่อผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา (5) การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน (6) จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด และ (7) ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความต้องการจำเป็นด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2 ของระยะที่ 1 เพื่อหาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 548 คน ครูผู้สอน จำนวน 7,990 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 120 แห่ง รวมประชากรทั้งสิ้น 8,538 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 612 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน ครูผู้สอน จำนวน 381 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรทาร์โร ยามานะ (Taro Yamane, 1973) โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ที่มีค่า IOC 0.50 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น นำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 612 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน 612 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 3 ของระยะที่ 1 มายกร่างเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำผลจากขั้นตอนที่ 1 เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยการสัมภาษณ์จากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานและมีผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับดีเยี่ยม (Best Practice) แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 3 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวมจำนวน 6 คน

ขั้นตอนที่ 3 สรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากแบบสัมภาษณ์ โดยการสรุปแนวทางแต่ละประเด็นเป็นคำบรรยายแบบความเรียง

ระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจงโดยมีเกณฑ์พิจารณาคุณสมบัติดังนี้ 1. มีวุฒิการศึกษาทางด้านบริหาร การศึกษาหรือทางการศึกษาระดับปริญญาเอก 2. มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิหรือมีความเชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา และวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานและพิสัยคลอไธล์

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำแนวทางที่ผ่านการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ จากผู้เชี่ยวชาญมาสรุปผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมรายด้าน

ด้านที่	การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ		
1	ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.06	0.96	ปานกลาง	4.76	0.43	ปานกลาง	0.55	7
2	ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐาน	2.75	0.70	ปานกลาง	4.89	0.34	มากที่สุด	0.77	4
3	ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2.98	0.63	ปานกลาง	4.82	0.39	มากที่สุด	0.61	6
4	ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	2.66	0.58	ปานกลาง	4.85	0.38	มากที่สุด	0.82	2
5	ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	2.63	0.63	ปานกลาง	4.91	0.29	มากที่สุด	0.86	1
6	ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่องค์กรต้นสังกัด	2.75	0.74	ปานกลาง	4.90	0.32	มากที่สุด	0.78	3
7	ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง	2.86	0.61	ปานกลาง	4.90	0.30	มากที่สุด	0.71	5
รวม		2.81	0.65	ปานกลาง	4.86	0.30	มากที่สุด	0.72	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณารายด้านความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณารายด้านความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามลำดับ 4.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานและผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในระดับดีเยี่ยม (Best Practice) โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1. ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานการศึกษา 2) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ครอบคลุมหลักสูตรการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษา 3) พิจารณาสาระสำคัญที่กำหนดในมาตรฐาน ประเด็นการพิจารณาและตัวชี้วัด 4) พิจารณาให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐาน ประเด็นการพิจารณาและตัวชี้วัด และ 5) ประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐาน ประเด็นการพิจารณาและตัวชี้วัด ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ 2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) ศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น (SWOT) เพื่อตัดสินใจเลือกประเด็นที่จะกำหนดยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา 4) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา 5) กำหนดวิธีการดำเนินงานกิจกรรม โครงการ งบประมาณและทรัพยากร ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ประเด็นการพิจารณาและตัวชี้วัด 6) กำหนดปฏิทินการนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน และ 7) นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ 3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ 1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม ตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน 2) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ในการบริหารจัดการตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 3) ดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด 4) จัดระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและสรุปรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และ 5) ใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาแผนคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 4. ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน 2) สร้างเครื่องมือการประเมินผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดทำแผน/ปฏิทิน ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง 4) นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบโดยใช้วิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง และ 5) จัดทำ รายงานสรุปผลเสนอต่อผู้เกี่ยวข้อง นำผลการประเมินและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้วางแผนดำเนินงานปรับปรุง 5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ 1) ประชุม/อบรม พัฒนาความรู้ ให้มีทักษะ การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา 2) แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อติดตามผล การดำเนินงาน 3) สร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินคุณภาพภายในที่ครอบคลุมทุกมาตรฐานและตัวชี้วัด 4) นำขั้นตอนการ ทำงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน 5) นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาสรุปรวมและ จัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ปรับปรุง และ 6) สร้างเจตคติที่ดีให้กับทุกคนต่อการประเมินคุณภาพภายใน 6. ด้านการ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมิน ตนเองประจำปีของสถานศึกษา (SAR) 2) รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีตามประเด็นการพิจารณาและตัวชี้วัด 3) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ที่สะท้อนสภาพ การดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาในปีถัดไป 4) นำเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบและ เผยแพร่ต่อหน่วยงานต้นสังกัด และ 5) นำข้อเสนอแนะของการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษา 7. ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง ได้แก่ 1) ส่งเสริมแนวคิดเรื่องการประกันคุณภาพ ภายในให้ทุกฝ่ายรับทราบที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง 2) นำผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จากการประเมินของ หน่วยงานต้นสังกัด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศ 3) ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการปฏิบัติงานที่พบว่า มี คุณภาพและไม่มีความตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพ 4) ดำเนินการประเมินและสรุปผลการ ประเมินตามมาตรฐานประเด็นการพิจารณา ตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง และ 5) เผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิด การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.2 ผลการประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการพัฒนาการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 สรุปผล

5.1.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ สรุปผล ดังนี้

5.1.1.1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมิน ตนเอง ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้หน่วยงานต้นสังกัด ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา และด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

5.1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

5.1.1.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อพิจารณารายด้านความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐาน ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

5.1.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานและผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในระดับดีเยี่ยม (Best Practice) โดยมีแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มี 5 แนวทาง ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัด พิจารณาสาระสำคัญในมาตรฐาน ให้ความเห็นชอบค่าเป้าหมายความสำเร็จและประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มี 7 แนวทาง ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ กำหนดวิธีการดำเนินงาน กำหนดปฏิทิน และนำเสนอต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ 3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มี 5 แนวทาง ได้แก่ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ จัดตั้งอำนวยการความสะดวก ดำเนินงานตามกรอบระยะเวลา จัดระบบการนิเทศ กำกับติดตาม และนำผลการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุง 4) ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มี 5 แนวทาง ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการ สร้างเครื่องมือ จัดทำแผน/ปฏิทิน นิเทศติดตามตรวจสอบ และจัดทำรายงานสรุปผล 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มี 6 แนวทาง ได้แก่ ประชุม/อบรมพัฒนาความรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการ สร้างเครื่องมือ/วิธีการ นำกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน นำผลการประเมินมาสรุปและสร้างเจตคติที่ดีต่อการประเมินคุณภาพภายใน 6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มี 5 แนวทาง ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ จัดทำรายงาน นำเสนอคณะกรรมการ/เผยแพร่ และนำเสนอแนะมาปรับปรุงพัฒนา และ 7) ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง มี 5 แนวทาง ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน นำผลการประเมินมาวิเคราะห์จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ปรับปรุงแก้ไข มีการประเมินและสรุปผลการประเมิน และเผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.1.3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น

ประโยชน์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.2.1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา มีการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และมีการประกาศค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐาน ประเด็นการพิจารณาและตัวชี้วัด นำคำแนะนำ ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการประเมินมากำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ธนกฤต ต๊ะพรมมา (2566) ได้ทำการศึกษการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเขียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 3.60 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานต์สินี วาดวงศ์ (2560) ที่ได้ทำการศึกษา การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายในโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.1.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานวิเคราะห์ผลและกำหนดกรอบพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือที่ชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกฤต ต๊ะพรมมา (2566) ได้ศึกษาการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเขียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเขียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.34 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตนชาติ สัตย์ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือการจัดการให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

5.2.1.3 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่

ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา และด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระบบบุคคลและระดับสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการติดตามกระบวนการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการวัดผลประเมิน แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ประเมินคุณภาพภายใน จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานต์สินี วาตวงศ์ (2560) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า เรียงลำดับจาก มากไปน้อย ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงาน ประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ พบว่า เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาตามลำดับ

5.2.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มี 5 แนวทาง 2) ด้าน การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มี 7 แนวทาง 3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มี 5 แนวทาง 4) ด้านการประเมินผลและการ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มี 5 แนวทาง 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา มี 6 แนวทาง 6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด มี 5 แนวทาง 7) ด้านการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง มี 5 แนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ วัชรินทร์พร (2563) ได้ศึกษาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ หลังสวน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ วิทยาลัยการอาชีพหลังสวน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ ได้แก่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา และการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษาจากผลการประเมินตนเอง และตามข้อเสนอแนะของหน่วยงานต้นสังกัด

5.2.3 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7 ด้าน 38 ข้อ โดยรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไป และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิจิต เชียรชนะ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ผลการประเมินความ เป็นไปได้ ภาพรวมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเป็นไปได้มากที่สุด ส่วนบุคลากรในสถานศึกษาเห็นว่ามีความเป็นไปได้มาก และ

ด้านความเหมาะสม ภาพรวมผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด ส่วนบุคลากรในสถานศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเป็นด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรดำเนินดังต่อไปนี้

6.1.1 สถานศึกษาควรสร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการอบรม พัฒนาความรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ให้กับบุคลากรทุกคนอย่างต่อเนื่อง

6.1.2 สถานศึกษาควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนสำหรับการติดตามผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

6.1.3 สถานศึกษาควรสร้างเครื่องมือและวิธีการประเมินผลคุณภาพภายในที่หลากหลาย ครอบคลุมทุกมาตรฐานและตัวชี้วัดการศึกษาของสถานศึกษา

6.1.4 สถานศึกษาควรนำขั้นตอนการทำงานด้วยของวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในระบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการติดตามผลการดำเนินงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อนำมาศึกษาหาแนวทางหรือสร้างนวัตกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้คุณภาพมากยิ่งขึ้นและมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

6.2.2 การประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นควรนำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานี้ไปต่อยอดหรือพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้ดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

กานต์สินี วาดวงศ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยวิชิต เขียวชนะ. (2564). การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา [รายงานการวิจัย]. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

ธนภุต ตีระพรมมา, ไพโรจน์ ดั่งนกร และพูนชัย ยาวีราช. (2567). การสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพเขียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 9(1), 33-46. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/jeducru/article/view/258341/182235>

- ประสิทธิ์ วัชรินทร์พร. (2563). ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน. วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 1, 5(2), 92-102.
https://ph01.tci-thaijo.org/index.php/csnp_veis1/article/view/243696/165642
- รัตนา ชื่อสัตย์. (2559). แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา].
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.
2557. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). รายงานผลการประเมินตนเอง. สำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.